మొల్ల రామాయణం సుందర కాండ

హనుమత్ సందేశము

సౌజన్యం

andhrabharati.com/itihAsamulu/rAmAyaNamu

చదువరి

డా.రామక పాండురంగ శర్మ

శ్రీరాముని కలయిక

ఉ. "రాముని డాఁగురించి, నిను రావణుఁ డెత్తుక వచ్చువేళ, నీ
హేమ విభూషణావళుల నేర్పడ బుష్ప మహాద్రి వైచినన్,
మే మవి తీసి దాఁచితిమి, మీపతి యచ్చటి కేఁగుదేరఁగాఁ
దామరసాప్త నందనుఁడు తా నవి సూపినఁ జూచి మెచ్చుచున్.

Teluguthesis.com

సుగ్రీవుని అనుగ్రహించడం

- సీ.

అర్క సంభవునకు నభయంబు దయచేసి,
దుందుభి కాయమ్ముఁ దూలఁ దన్ని,
యేడు తాడుల సర్వ మేకమ్ముగాఁ ద్రుంచి,
వాలి నద్భుతశక్తిఁ గూల నేసి,
సుగ్రీవునకుఁ దార సుదతిగా నిప్పించి,
యంగదు యువరా జనంగ నిలిపి,
వారలతోడను వానర సైన్యంబు-
లెన్నేని గొలువంగ నేఁగు దెంచి,

- తే.

మాల్యవంతంబునం దుండి, మనుజ విభుఁడు-
నిన్ను వెదకంగ నందఱ నన్ని దిశలఁ
బనుచునప్పుడు, దక్షిణ భాగ మరయ-
నంగదునితోడఁ గొందఱ మరుగుదేర.

Teluguthesis.com

అన్నీ చూసా . . .

తే.

వారి పంపున నవలీల వార్ధి దాఁటి
వచ్చి సకలంబుఁ జూచి యీ వంకఁ గంటి
రావణుఁడు వచ్చి నిన్ను నుగ్రంబుగాఁగఁ
బలుకునప్పుడు నున్నాఁడఁ బాదపమున”

Teluguthesis.com

రాముని వర్ణించు

వ.

ఇవ్విధంబున బలుకుచుండినను నమ్మక యతనిం గనుంగొని "రాముఁడే రీతివాఁడో యతని చందం బెటింగింపు" మనవు డా వాయు నందనుండు, రఘునందనునకు వందనం బాచరించి,

భూమినందన కిట్లని చెప్పుచున్నాఁడు.

Teluguthesis.com

రామ లక్ష్మణులు

సీ.

"నీలమేఘ చ్ఛాయఁ బోలు దేహమువాఁడు;
ధవళాబ్జ పత్ర నేత్రములవాఁడు;
కంబు సన్నిభమైన కంఠంబు గలవాఁడు;
చక్కని పీన వక్షంబువాఁడు;
తిన్ననై కనుపట్టు దీర్ఘ బాహులవాఁడు;
ఘనమైన దుందుభి స్వనమువాఁడు;
పద్మ రేఖలు గల్గు పద యుగంబులవాఁడు;
బాగైన యట్టి గుల్ఫములవాఁడు;

తే.

కపట మెఱుఁగని సత్య వాక్యములవాఁడు;
రమణి! రాముండు శుభ లక్షణములవాఁడు,
ఇన్నిగుణముల రూపింప నెసఁగువాఁడు-
వరుస సౌమిత్రి బంగారు వన్నె వాఁడు.

Teluguthesis.com

ఆత్మ పరిచయం

తే.

ఉరుతరాటవిలోన మహోగ్రతపము
వాయుదేవుని గుఱియించి వరుసఁ జేసి
యంజనాదేవి గనియె నన్నర్థితోడ
నర్కజుని మంత్రి, హనుమంతుఁ డండ్రు నన్ను"

Teluguthesis.com

అంగుళి - శిరోరత్నము

వ.

అని యిట్లు తాత్పర్యంబునఁ బట్టునట్లుగా విన్నవించి, "దేవీ! నీ దేవుండయిన శ్రీరాముండు నాచేతి కిచ్చి యంపిన నూత్న రత్నాంగుళీయకంబు నీకు సమర్పించితి నింక **రిక్త హస్తంబులతోఁ జనుట దూతల కుచితమైన కార్యంబు గాదు**. కావున నిన్ను దర్శించి నందులకు శ్రీరామునకు నమ్మిక పుట్టునట్టులుగా నీశిరోరత్నంబు నాకు దయచేయవలయు" ననుటయు నా కుశేశయనయన యిట్లనియె,

Teluguthesis.com

ఆనవాలు

క. "నా నాథు క్షేమ మంతయు
ధీనిధి! నీచేత వింటిఁ దెలియఁగ, నైనన్
నీ నిజ రూపము చూడక
నే నా రత్నంబు నమ్మి నీ కీయఁ జుమీ!"

వ.అనుటయు నా హనుమంతుండు,

- క.చుక్కలు తల పూవులుగా
నక్కజముగ మేను వెంచి యంబర వీథిన్
వెక్కసమై చూపట్టిన
నక్కోమలి ముదము నొందె నాత్మస్థితికిన్.

- వ.ఇట్లు తన మహోన్నత రూపంబు చూపి,
యెప్పటియట్ల మరల సూక్ష్మ రూపంబు గైకొని
నమస్కరించిన, నా హనుమంతునకు
నద్దేవి తన శిరోరత్నంబు ననుగ్రహించి యిట్లనియె.

Teluguthesis.com

మంగళాశాసనం

చ. "రవికుల వార్ధిచంద్రుఁడగు రాముని సేమము చాల వింటి, నా
వివిధము లైన పాట్లు పృథివీపతికిం దగఁ జెప్పఁగల్గె నేఁ
డవిరళభంగి నీ వలన, నచ్చుగ నే నుపకార మేమియుం
దవిలి యొనర్ప లేను **వసుధాస్థలి వర్ధిలు బ్రహ్మ కల్పముల్**"

వ. ఇట్లు దీవించి మఱియును,

Teluguthesis.com

విన్నపము

క.

"ఏ యెడఁ జూచిన ధరణీ
నాయకు శ్రీపాద యుగము నా చిత్తములోఁ
బాయ దని విన్నవింపుము
వాయు తనూభవుఁడ పుణ్యవంతుఁడ!
తెలియన్.

తే.

ఇపుడు రావణుఁ డేతెంచి కపట బుద్ధి,
గర్వమునఁజేసి నన్నెన్ని కాఱులాడె,
నన్నియును నీవు చెవులార విన్న తెఱఁగు
పతికి దయ పుట్టఁగా విన్నపంబు సేయు.

Teluguthesis.com

శ్రీరామ దీక్ష

- సీ.నిడుదపున్నెఱివేణి జడలుగా సవరించి;
మలిన జీర్ణాంబరం బొలియఁ గట్టి;
భూమీరజంబు విభూతి పూఁతగఁ బూసి;
తన పతి మూర్తిఁ జిత్తమున నిల్పి;
నిరశన స్థితితోడ నిలిచి; భూశయ్యను
బవళించి; నిదుర యేర్పడఁగ విడిచి;
తారక బ్రహ్మ మంత్రంబుఁ బఠింపుచుఁ
గఠిన రాక్షస దుర్భగములలోన

తే.

నహిత లంకా మహా ద్వీప గహన సీమఁ-
దపము సేయుచున్నాను తన్నుఁ గూర్చి,
నాకుఁ బ్రత్యక్ష మగు మని నాథునకును-
విన్నవింపుము సత్త్వ సంపన్న ! నీవు"

వ.

అని చెప్పి మఱియును,

కర్మఫలం

చ.

"జనకుని భంగి రామ నృపచంద్రుని, నన్నును దల్లిమాఱుగాఁ
గని, కొలువంగ నేర్చు గుణగణ్యుని, లక్ష్మణు నీతిపారగున్
వినఁ గన రాని పల్కు లవివేకముచేతను బల్కినట్టి యా
వినుత మహాఫలం బనుభవించితి నంచును జాటి చెప్పుమా"

సౌమిత్రికి విన్నపం

క. ఆ మాటలు మది నుంచక
నా మానముఁ గావు మనుచు నయ వినయ గుణో
ద్ధాముఁడు, రాముని తమ్ముఁడు,
సౌమిత్రికిఁ జెప్పవయ్య సాహసివర్యా!

వ. అని యిట్లు జనక రాజ తనయ పలికిన పలుకు లాలకించి
హనుమంతుం డా జననితో నిట్లనియె.

Teluguthesis.com

వివేకము

క.

"ఇనుఁ డుదయింపక మున్నే
వననిధి లంఘించి, మనుజ వల్లభుకడకున్
నినుఁ గొనిపోయెద, వీఁపున
జననీ! కూర్చుండు" మనిన,సంతోషమునన్.

క.

"నీ వంతవాఁడ వగుదువు,
నీ వెంటనె వత్తునేని నెగడవు కీర్తుల్;
రావణుకంటెను మిక్కిలి
భూవరుఁడే దొంగ యండ్రు బుధనుత చరితా!

వ.

అదియునుం గాక రామచంద్రునిం దప్ప
నితరుల నంటుదానం గాను, గావున నీతో
రాఁదగదు మఱియును,

Teluguthesis.com

కార్యనిర్దేశము

క.

దొంగిలి తెచ్చిన దైత్యుని
సంగడులగు వాని వారి సాహస మొప్పన్
సంగర ముఖమునఁ జంపక
దొంగిలి కొనిపోవఁ దగునె దొరలకు నెందున్?

- వ.మఱియు రామచంద్రుండు త్రిజగదేక వీరుండును, గోదండ దీక్షా గురుండును, రాక్షస కులాంతకుండును నగుటంజేసి రాణివాస ద్రోహి యగు రావణుని సంగరరంగంబునఁ బ్రఖ్యాతంబుగాఁ జంపి, కొనిపోవుట ధర్మంబు; నీవు రామచంద్రునకుఁ బరమ భృత్యుండవును, బుత్త్ర సముండవును నగుటంజేసి, నీ వెంట నరుగు దెంచుట తప్పగాక బోయినను, **బగ తీర్పక వచ్చు టుచితంబు గాదు**. కావున రాఘవేశ్వరుల కిన్నియుం దెలియ విన్నపంబు సేసి, **తడయక తోడ్కొని రమ్ము**" నిన నద్దేవికి నమస్కరించి, హనుమంతుం డిట్లనియె,

Teluguthesis.com

ధైర్య వచనాలు

ఈ.

నీ విభుఁ డబ్ధి దాఁటి, ధరణీతల నాథులు సన్నుతింప, సు
గ్రీవ సుషేణ ముఖ్య బల బృందముతో నరుదెంచి, నీచునిన్
రావణు నాజిలోఁ దునిమి, రాజస మొప్పఁగ నిన్నుఁ గొంచు, సే
నావళితోడ నీ పురికి నారయ నేఁగు నిజంబు నమ్ముమా!

ఈ పాఠం . . .

పొజన్యం

www.andhrabharati.com/itihAsamulu/rAmAyaNamu/

వారికి కృతజ్ఞతాంజలులతో

డా.రామక పాండురంగ శర్మ

Academy.TeluguThesis.com
వారి సమర్పణ